

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

II29 Θεωρία της Ιστορίας

Ενότητα 13: Ιστορική συνείδηση

Αντώνης Λιάκος

Φιλοσοφική Σχολή

Τμήμα Ιστορίας - Αρχαιολογίας

Τί είναι η ιστορική συνείδηση;

- Ο τρόπος με τον οποίο προσανατολιζόμαστε μέσα από τη χρήση της γνώσης μας για το παρελθόν.
- Από πού προέρχονται οι ιστορικές μας γνώσεις;
- Βιωμένες και μαθημένες, ιστορία και μνήμη, σχολείο και οικογένεια, κράτος και κοινωνία, ΜΜΕ.

Η ιστορία

- Τον 14ο αιώνα στα σκωτικά υψίπεδα, δυο αντίπαλες οικογένειες μπλέκονται σε μια περίεργη ιστορία. Γόνος της μιας, αναζητεί άσυλο στην άλλη, υποσχόμενος αιώνιους δεσμούς αλληλεγγύης. Έξι αιώνες αργότερα η ιστορία επαναλαμβάνεται, αλλά αντίστροφα. Θα ισχύσουν οι παλιοί όρκοι;
- Τί θα κάνατε εσείς στη θέση τους;

Τέσσερις τύποι ιστορικής συνείδησης

1. Γενεαλογικός. Ό,τι έκαναν οι πρόγονοι θα κάνουμε και εμείς.
2. Παραδειγματικός. Τα παραδείγματα για το παρόν προέρχονται από τις κοινωνίες του παρελθόντος. Επιλεκτική επιλογή.
3. Κριτικός. Αναγνώριση της διαφοράς στο χρόνο.
4. Ενσωματωτικά κριτικός.

Καθώς αλλάζουν τα ερεθίσματα του παρόντος, αλλάζουν τα ερωτήματα στο παρελθόν 1

- Το παρελθόν, αυτό καθαυτό δεν είναι ιστορία. Γίνεται ιστορία στο βαθμό που εντάσσεται σε μια προοπτική, η οποία το συνδέει με το παρόν και το μέλλον. Εδώ είναι το σημείο στο οποίο γεννώνται τα βασικά ερωτήματα, «τί είναι η ιστορία». Με αυτή την έννοια, η θεωρία της ιστορίας είναι μέρος της ίδιας της δουλειάς των ιστορικών.

Καθώς αλλάζουν τα ερεθίσματα του παρόντος, αλλάζουν τα ερωτήματα στο παρελθόν 2

- Καθώς αλλάζουν τα ερεθίσματα του παρόντος, αλλάζουν τα ερωτήματα στο παρελθόν. Αλλάζουν τα ερμηνευτικά πλαίσια: π.χ. εκμοντερνισμός των κοινωνιών, ταξική πάλη, εθνική ολοκλήρωση.
- Τα ερμηνευτικά πλαίσια προσδιορίζουν την έρευνα, και η έρευνα τα θέτει σε δοκιμασία. Αυτή είναι η πορεία της επιστήμης.

Καθώς αλλάζουν τα ερεθίσματα του παρόντος, αλλάζουν τα ερωτήματα στο παρελθόν 3

- Jörn Rüsen, «Historical consciousness: narrative, structure, moral function and ontogenetic development», στο Peter Seixas (ed.), *Theorizing Historical Consciousness*, University of Toronto Press, 2006, σσ. 63-85.
- Jörn Rüsen: *What is Meta-History? Approaching a Comprehensive Theory of Historical Studies*.

Τέλος Ενότητας

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.0.

Έχουν προηγηθεί οι κάτωθι εκδόσεις:

- Έκδοση διαθέσιμη εδώ. <http://eclass.uoa.gr/courses/ARCH240>

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών 2014. Κώστας Γαγανάκης. «Μάθημα: ΙΙ29 Θεωρία της Ιστορίας. Ενότητα: Ιστορική συνείδηση». Έκδοση: 1.0. Αθήνα 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://opencourses.uoa.gr/courses/ARCH9>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (1/2)

Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:

Εικόνες/Σχήματα/Διαγράμματα/Φωτογραφίες

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (2/2)

Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:

Πίνακες

